

TARIMSAL ARAŞTIRMALAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ARICILIK FAALİYETLERİ

Selda NALBANTOĞLU

Ziraat Yüksek Mühendisi

Tarımsal Araştırmalar

Genel Müdürlüğü / ANKARA

Ülkemiz coğrafyası dikkate alındığında, yaklaşık olarak 12.000 bitki çeşidi vardır. Arı varlığı bakımından da ülkemiz dünyada 2. sırada yer almaktadır. Arıcılık sürdürülebilir tarım ve ekolojik denge için vazgeçilmez olan, gerek doğal ve gerekse kültürel nesillerin devamı için tozlaşmayı gerçekleştirmektedir. Arı aynı zamanda biyolojik değeri yüksek bir ürün olan balı üretmektedir. Böylece Arıcılık ülkemizde bitkisel üretimdeki yeri (tozlaşma) ve elde edilen ürünlerin insan sağlığı açısından değeri nedeniyle önemli bir uğraş haline gelmiştir (1). Bakanlığımızın ilgili birimleri de konu ile ilgili yetki ve sorumlulukları çerçevesinde arıcılığın daha da ileri noktalara götürülmesi noktasında idari ve teknik tedbir ve çalışmalarını sürdürmektedir.

Bakanlığımız organizasyonu içerisinde Genel Müdürlüğümüz, Tarımsal Araştırmalar Mastır Planı kapsamında Tarımsal Ar-Ge' den sorumludur. Kamu adına bu hizmet, ülkemizde özellikle uygulamalı araştırmalar bakımından Genel Müdürlüğümüz bünyesindeki araştırma enstitüleri tarafından yürütülmektedir. Tarımsal Araştırmalar Genel Müdürlüğü Arıcılıkla ilgili her türlü konu hakkında ilgili araştırma enstitülerinde yürütülen, yürütülecek olan araştırma projelerinin denetimi ve koordinasyonunu yapmaktadır. Genel Müdürlüğümüzce yürütülen projeler, Tarımsal Araştırmalar Mastır Planında belirtilen süreçten geçtikten sonra yürütülebilmektedir. Genel Müdürlüğümüz bünyesinde Konu Bazlı Araştırma Enstitüsü olarak arıcılık konusunda çalışan kuruluş, Ordu Arıcılık Araştırma Enstitüsüdür. Bu enstitüye ilave olarak Ege Tarımsal Araştırma Enstitüsü ve Alata Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitülerinde Arıcılık Bölümleri, Doğu Anadolu Tarımsal Araştırma Enstitüsünde de Arıcılık Birimi bulunmaktadır. 2008 yılında Ardahan İlimizde bulunan Kafkas Arısı Üretim,

Eğitim ve Gen Merkezi Müdürlüğü'ne Kafkas Arısı ile ilgili araştırma yetkisi verilmiştir.

Her yıl Genel Müdürlüğümüz denetim ve koordinatörlüğünde, Araştırma Enstitülerimizde yürütülen ve yürütülecek olan, Araştırma Projelerinin, Tarımsal Araştırma Mastır Planı hedefleri doğrultusunda planlanması, hazırlanması, uygulanması ve değerlendirilmesinde işbirliği ve eşgüdümü sağlamak, bu çerçevede sonuçlanan araştırma projelerini görüşmek, araştırma sonuçlarının uygulamaya aktarılma ve yayımlanma şeklini karara bağlamak, yeni proje tekliflerini görüşmek, ortak proje tekliflerinin hazırlanmasını sağlamak için program değerlendirme toplantıları düzenlenmektedir.

Genel Müdürlüğümüz Hayvancılık ve Su Ürünleri Araştırmaları Dairesi Başkanlığı -Kanatlı ve Küçük Evciller Araştırmaları içerisinde Tarımsal Araştırma Mastır Planı kapsamında; Ordu Arıcılık Araştırma Enstitüsü Müdürlüğünde 3, Doğu Anadolu Tarımsal AE Müdürlüğün' de 1, Ege TAE Müdürlüğün' de 1, Kafkas Arısı Üretim, Eğitim ve Gen Merkezi Müdürlüğünde de 1 adet olmak üzere 6 adet arıcılık projesi devam etmektedir.

DEVAM EDEN PROJELERİMİZ:

Orta ve Batı Karadeniz Bal Arılarının (*Apis mellifera L.*) Islahı (Ordu Arıcılık AE.)

Ordu İli Doğal Florasında Yetişen Sarı Orman Gülü Bitkisi (*Rhododendron Luteum Sweet*) Üzerinde Anadolu Arısı (*Apis mellifera anatoliaca*) ve Yöre Arısının Davranış Özellikleri ile Elde Edilen Balın Biyokimyasal Yapısının Belirlenmesi (Ordu Arıcılık AE.)

Bal Arısının (*Apis mellifera L.*) Kivi Bitkisi Üzerindeki Aktivitesi ve Polinasyonuna Olan Etkisinin Araştırılması (Ordu Arıcılık AE.)

İzmir Yöresi Bal Arılarında (*Apis mellifera* L.) Saf Hat Oluşturma Çalışmaları Ege TAE

Erzurum Yöresi Bal Arılarında (*Apis mellifera* L.) Saf Hat Oluşturma Çalışmaları (Doğu Anadolu Tarımsal AE.)

Kafkas Bal Arılarının Gen Kaynağı Olarak Muhafazası Projesi (Kafkas Arısı Üretim, Eğitim ve Gen Merkezi Müdürlüğü)

TAGEM ve Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdürlüğü (TÜGEM) işbirliği ile yürütülen Ülkesel Arıcılık Projesinin TAGEM enstitülerinde yürütülen Yerli Ekotiplerinin Belirlenmesi ve İslahı alt projesi kapsamında aşağıdaki alt projeler yürütülmektedir.

Batı Karadeniz Yöresi Bal Arılarında (*Apis mellifera* L.) Saf Hat Oluşturma Çalışmaları (Ordu Arıcılık Araştırma Enstitüsü)

İzmir Yöresi Bal Arılarında (*Apis mellifera* L.) Saf Hat Oluşturma Çalışmaları (Ege Tarımsal Araştırma Enstitüsü)

Kafkas Bal Arılarının Gen Kaynağı Olarak Muhafazası (Kafkas Arısı Üretim, Eğitim ve Gen Merkezi Müdürlüğü)

Yürütülen alt projelerden beklenen çıktılar; Projeler ile, bölgelerdeki ekotipler belirlenecek ve bölgelere uygun kaliteli damızlık ana arı üretilerek, bal verimi artırılacaktır.

SONUÇLANDIRILAN PROJELERİMİZ

Karadeniz Bölgesi arıcılığının genel yapısının belirlenmesi

Orta Karadeniz Bölgesine uygun balarısı ekotiplerinin ıslahı

Anzer doğal florasında bulunan ballı bitkilerin çiçeklenme seyirleri ile balarısı (*Apis mellifera*) nın nektar ve polen toplama aktivitelerinin saptanması

İtalyan, Karniyol, Kafkas ve Anadolu arılarının (*Apis mellifera* L.) bazı gelişme ve üreme özellikleri ile Juvenil hormon uygulamasının ana arı kalitesi üzerine etkileri

Doğu Akdeniz Bölgesi koşullarında Muğla arısının Karniyol ve İtalyan arıları ile melezlerinin performansları ve ana arı kalitesinin saptanması

Çukurova bölgesinde bal arılarının Fazelya ve Kolza bitkileri ile olan ilişkilerinin saptanması

Çukurova Bölgesi koşullarında yetiştirilen Fazelya bitkisinin balarısı kolonilerinin populasyon gelişimine nektar ve polen toplama etkinliğine olan etkilerinin araştırılması

Güçlü koloni oluşturabilme ve bunun verim ve bazı fizyolojik özelliklere etkilerinin belirlenmesi

Kontrollü koşullarda *Bombus* arısı yetiştiriciliği üzerine araştırmalar

Ege Bölgesi arıcılık faaliyetlerinin teknik ve ekonomik başlıca karakterlerinin belirlenmesi

İtalyan Irkı ana arılardan oluşturulacak koloniler ile melezlerinin Ege Bölgesi şartlarında performanslarının mukayesesi

İLERİYE DÖNÜK PROJEKSİYON

(2009-2012)

Tarımsal Araştırma Master Planı kapsamında, yürütülen projelerin izlemesi, değerlendirilmesi-ne devam edilecektir.

Bütçe ihtiyaçlarının belirlenerek projelerin bütçelerinin dağıtımı ve gerçekleştirmeleri sağlanacaktır.

Doğu Anadolu Tarımsal Araştırma Enstitüsünde mevcut olan Arıcılık biriminin alt yapısı iyileştirilecek. Bu kapsamda, enstitüye arılık ve arıcılık birim binası yapılacak ayrıca Suni tohumlama çalışmaları için suni tohumlama cihazları alınarak suni tohumlama laboratuvarı kurulacaktır.

Ege Tarımsal Araştırma Enstitüsünde yürütülen "İzmir Yöresi Bal Arılarında (*Apis mellifera* L.) Saf Hat Oluşturma Çalışmaları" projesinde suni tohumlama çalışmaları için koloniler 2009 yılı içerisinde Ege denizindeki izole bir adaya taşınarak doğal döllenmeleri sağlanacaktır.

Ordu Arıcılık Araştırma Enstitüsünde "Orta ve Batı Karadeniz Bal Arılarının (*Apis mellifera* L.) İslahı" projesi sonunda Karadeniz Bölgesinde ihtiyaç duyulan kaliteli damızlık ana arı ihtiyacının giderilmesine çalışılacaktır.

Kaynaklar: II. Tarım Şurası Sonuç Raporu, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, 2004